

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТА ВІДМІННОСТІ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Воронова О.В., к.е.н., доцент

Одеського національного економічного університету

Поняття «глобалізація» увійшло в науковий оборот в 80-ти роки ХХ ст. як відображення фундаментальних перетворень сучасної світової економіки і представляє собою багатомірний, складний і суперечливий процес, що грає системоутворюючу роль у формуванні загальнопланетарного господарства.

Поняття «глобалізація» багатогранно. Численні погляди на глобалізацію можна систематизувати, умовно виділивши два базових напрямки.

Перший напрямок - це глобалісти, які розглядають глобалізацію як феномен світової економіки. Рушійною силою глобалізації вони вважають ринкову економіку й нові технології, а перспективою розвитку планетарної економіки - глобальну цивілізацію. За їх думкою, глобалізація веде до посилення нерівномірності розвитку окремих країн і до конвергенції регіонів з низьким і високим рівнем доходу.

Представники другого напрямку не зізнають феномен глобалізації. Глобалізація, за їх точкою зору - це результат історичного еволюційного розвитку світової економіки. Перспективи такої глобалізації - інтеграція при одночасній регіоналізації.

Отже, у характеристиках процесів глобалізації можна простежити наявність взаємозв'язків з регіоналізацією. З одного боку глобалізація та регіоналізація – це дві суперечливі тенденції, а з другого - консолідація глобального ринку посилюється діяльністю потужних регіональних коаліцій країн.

Регіоналізація виступає своєрідним проявом і формою реалізації глобалізації. З одного боку, зняття перешкод під час руху товарів, послуг, капіталів, робочої сили в межах інтеграційних об'єднань виступає

каталізатором зростання міжнародного співробітництва у глобальному масштабі, а з другого – позитивний ефект від впровадження подібної лібералізації обмежується спільними кордонами та супроводжується введенням обмежувальних заходів у відносинах з країнами, які не є членами даного регіонального інтеграційного угруповання. Регіональна інтеграція розвивається на сучасному етапі значно динамічніше, ніж процеси глобальної інтеграції.

Посилення регіоналізму в сучасному світі на перший погляд суперечить тенденції глобалізації. Проте глобалізація й регіоналізм - поняття взаємозалежні. Одночасне існування тенденцій регіоналізму й глобалізації в сучасному світі і їх взаємозалежність приводять до ослаблення ролі держави. Ефект децентралізації при цьому може розглядатися як наслідок глобалізації й регіоналізації.

Відмінності регіоналізації від глобалізації в загальному вигляді можна представити наступним чином:

- Регіоналізація звичайно ґрунтується на правових основах з урахуванням рівноправності сторін. Глобалізація - це не юридичне поняття, і, як правило, диктується силовими центрами.
- Регіональне об'єднання відбувається між близькими територіально, соціально й економічно подібними за своїм характером країнами. Глобалізація включає у свою орбіту й прямо протилежні по всіх параметрах країни й соціуми.
- В регіональному об'єднанні всі країни мають свою частку вигід від об'єднання. Глобалізація призводить до різкої різниці між багатими та бідними країнами.
- Регіоналізація по суті екстравертно й інтровертно протекціонічна. Усередині - регіональні пільги й свободи призначені тільки для країн-учасниць. Країни-аутсайтери фактично в більшій меншій мері дискримінуються. Глобалізація принципово необмежено екстравертно лібералізована. Вигоди вільної конкуренції формально поширюються на всіх, фактично - на найсильніших.